

BoekStart

Boekidee voor de kinderopvang

Jip en Janneke. Kijk eens wat ik kan

Tekst van Annie M.G. Schmidt | Illustraties van Fiep Westendorp

Uitgave van Querido; 2019

Kartonnen boekje met 13 bladzijden; per dubbele bladzijde een kort verhaaltje met illustratie

Over de onafscheidelijke buurkinderen Jip en Janneke, ongetwijfeld het bekendste peuter/kleutertweetal sinds meer dan een halve eeuw. In dit boekje laten ze zien welke spelletjes ze doen en wat ze allemaal kunnen. En dat is een heleboel, zoals schommelen, voetballen, tekenen, een hoge toren bouwen en gymnastiek. Zelfs fietsen op een grote fiets! Dat is wel een héél knappe prestatie van Jip, ook al zwabbert hij een beetje. Maar klokkijken en lezen, nee dat is toch echt nog te moeilijk. Het leuke van deze verhaaltjes is dat de vrolijkheid van Jip en Janneke afstraalt op de peuters die je voorleest. Het is zo'n veilig warm wereldje, het kan niet anders dan dat ieder kind zich daarin kan koesteren.

Voor peuters vanaf 2,5 jaar

Doorgaans zijn de verhaaltjes van Jip en Janneke uitgebreider dan in dit boekje. Het zijn eigenlijk samenvattingen die toch ieder een mooi afgerond verhaaltje vormen. En omdat ze zo kort zijn, ongeveer tien korte zinnestjes of wat meer, kun je er ook jonge peuters al mee boeien. Je vraagt niet al te veel van hun spanningsboog. Maar niet alle peuters zijn zo luisterend ingesteld dat ze het verhaaltje in zich op kunnen nemen. Dat moet je gewoon even uitproberen. Naast iedere tekst staat een paginagrote illustratie die perfect toont wat je voorleest. Dat helpt om het verhaaltje te kunnen volgen. Voorwaarde is wel dat de kinderen die goed kunnen blijven bekijken terwijl je voorleest. Lees daarom met twee kinderen, ieder aan een kant naast je. Met meer peuters wordt dat lastig. Zet het boek dan rechtop voor de kinderen neer (gebruik een klemmetje) en jij leest voor terwijl je naast ze zit. Het gaat erom dat het boek zo min mogelijk bewogen wordt.

Vorbereiding

Je leest je vooraf even in en bekijkt de illustraties goed. De indruk die je hierdoor krijgt van de inhoud helpt je om gebruik te maken van de mogelijkheden die het boekje biedt.

- Het zijn actieve en herkenbare spelletjes die Jip en Janneke doen. Kunnen je peuters dat ook allemaal? Bij de meeste

spelletjes komen nogal wat motorische vaardigheden kijken. Springen over een touw kunnen kinderen meestal rond vier jaar wel, echt touwtjespringen is nog best moeilijk. De meeste kinderen krijgen tussen vier en vijf jaar pas zwemles en fietsen op papa's fiets met je been onder de stang door, dat lukt een peuter echt niet. Maar dat geeft helemaal niets. De tekening van Fiep is enig om te zien en het is juist leuk als peuters zien welke toeren Jip en Janneke uithalen. Je kunt er goed gesprekjes over voeren. Hoe ga je dat doen?

- Het zijn te veel verhaaltjes om ze allemaal na elkaar voor te lezen. Een stuk of drie na elkaar lijkt al meer dan genoeg, vooral omdat elk verhaaltje de moeite waard is om er over door te praten. Kies wat op dat moment goed aansluit bij wat de kinderen graag spelen. Of je slaat het boekje willekeurig open. Peuters zelf laten kiezen lukt als je dat vlot kunt leiden. Het zijn typisch verhaaltjes die je vaak herhaalt.
- De verhaaltjes zijn aangepast aan deze tijd. Het formele vader en moeder is veranderd in papa en mama en het verschil jongetje - meisje is tot het minimale teruggebracht in vergelijking met de oude verhaaltjes.

Introductie

Als de peuters Jip en Janneke al kennen hoeft je die niet meer te introduceren. Toch is het goed om een soort warming-up te doen voordat je echt begint met voorlezen.

- **Op de step**

Doel: in de sfeer van het boek brengen

- » Je zorgt voor een paar peuterstepjes als je met de peuters buiten speelt. Zijn er kinderen die al wel of nog niet kunnen stappen? Praat met ze over hoe je dat doet. Je helpt kinderen die het nog moeten leren. Vervolgens laat je het boekje zien: Jip en Janneke kunnen heel hard stappen, kijk maar naar die streepjes.

- **Een concert**

Doel: peuters laten ervaren wat Jip en Janneke in het boek ook doen

- » In een van de verhaaltjes maken Jip en Janneke muziek, heel hard. Laat de peuters ook spelen met een trommel. Een mondharmonica kennen ze misschien niet goed maar is daarom juist heel leuk om kennis mee te maken. Dat wordt een echt concert! Net als in het boek van Jip en Janneke, kijk maar!

Voorlezen

Een boekje met al die verschillende onderwerpen levert tijdens het voorlezen veel gespreksstof op. Waar ga je op letten en waar wil je het accent op leggen?

- De titel van het boekje is 'Kijk eens wat ik kan'. Dat is een leuk onderwerp om met de kinderen over te praten. Niet om de vaardigheden van de kinderen te vergelijken maar om ze te laten vertellen wat ze kunnen of graag doen. Daar kun je bij ieder verhaaltje een gesprekje over voeren. Je sluit goed aan bij hun eigen ervaringen. Een bal vangen is echt heel moeilijk. En er een schop tegen geven?
- Het is echte verhaalttekst die je voorleest. Dat moet je zeker doen. Laat je niet afschrikken door de pagina's vol woorden waardoor je misschien de neiging hebt om alleen in eigen woorden te vertellen. Het is heel eenvoudige tekst en er staan veel korte fijne dialogen in. Zinnen als: 'Zal ik je helpen?' vraagt Janneke' en 'Wacht zegt Jip. Ik zal mama roepen', zijn zo anders dan hoe je vertelt. Zo gaat boekentaal, heel goed om te laten horen.
- Omdat er zoveel actie zit in alle verhaaltjes komen er ook veel werkwoorden voor. Voor peuters die vaak nog in de knoop zitten met hoe ze een werkwoord moeten vervoegen, zoals 'ik springde, steekte mijn been uit, heb bellen geblaast' is het verhelderend als jij in gesprekjes werkwoorden veel herhaalt en correct zegt zodat de peuters op een vanzelfsprekende manier horen hoe zij iets beter kunnen zeggen.

Activiteiten

Door na het voorlezen een betekenisvolle activiteit te doen, zorg je voor nog meer plezier en meer verwerking.

- **Dat kunnen wij ook**

Doel: versterken van de beleving van de verhaaltjes en herhalen van woorden en begrippen

- » Bij veel verhaaltjes zullen de peuters direct de speelkriebels krijgen. Dus het is leuk om na een verhaaltje, bijvoorbeeld over gymnastiek hetzelfde met ze te doen als Jip en Janneke: armen strekken, benen uitsteken, handjes omhoog en omlaag en op je rug liggen. Of jullie bouwen samen ook een hoge toren of spelen alsof jullie in het zwembad zijn.

- **Hoe moet je lezen?**

Doel: stimuleren van de ontwikkeling van ontluikende geletterdheid

- » Janneke heeft een nieuw boek met veel plaatjes dat ze aan Jip laat zien. Neem de illustratie erbij. Geef iedere peuter een boekje met tekst en plaatjes. Kunnen Jip en Janneke lezen? En plaatjes kijken? En jij? En ik? Hoe moet dat dan lezen? Waar staan de letters? Oudste peuters kunnen hierover al heel wat vertellen. Allerlei woorden en begrippen die met lezen en geschreven taal te maken hebben komen zo vanzelf ter sprake. Belangrijk, nu al, voor hun ontluikende geletterdheid!

Leen [Jip en Janneke. Kijk eens wat ik kan](#) in de Bibliotheek via [Jeugdbibliotheek.nl](#)

Illustratie: © Fiep Amsterdam bv; Fiep Westendorp Illustrations

Door: Elly van der Linden